

Aan de bovenloop van de Kleine Beerze

WandelZoekpagina

Lengte

19 km

Start- en eindpunt

kerk St. Pancratius
Hoofdstraat 52
5528 AK Hoogeloon

Openbaar vervoer

Buurtbus 291 - 292
Hermes, Bushalte
Hoofdstraat, Hoogeloon

Parkeren

Parkeerplaatsen Kerk St.
Pancratius, Torenstraat,
5528 AT Hoogeloon.

Horeca

**brouwerij De Gouden
Leeuw**
Jan Smuldersstraat 24
5512 AZ Vessem

café D'n Bakker
Hoofdstraat 10
5528 AJ Hoogeloon

cafetaria eethuis Route 34
Hoofdstraat 64
5528 AK Hoogeloon

Camping de Kempenzoom,
Kuikseindseweg 31, 5091 TC
Middelbeers.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

20-12-2022

Hart van Brabant

Het beekdal van de Kleine Beerze stroomt aan haar bovenloop door een verrassend coulisselandschap met kleine natuurgebieden die hun natuurlijk karakter behouden hebben. Je bent als wandelaar onderweg in de driehoek Hoogeloon, Westelbeers en Vessem door bossen en langs de Landschotsche Heide en Kuikseindsche Heide. Maar de route verloopt ook op grote trajecten direct langs de Kleine Beerze. Opvallend is hier het beeklandschap tussen Vessem en Hoogeloon, waar de loop van de Kleine Beerze, stroomt, zoals dat er vroeger voor 1850 ongeveer moet hebben uitgezien. Tijdens de wandeling kom je bovendien voorbij aan grafheuvels uit de bronstijd en relictten die verwijzen naar de tijd dat de Romeinen zich in dit gebied gevestigd hadden.

Deze rondwandeling voert ons vanuit Hoogeloon in noordelijke richting voorbij aan een grafheuvel en het monument voor Amerikaanse onderduikers. Via het natuurgebied Heieinden gaat de route naar de Landschotsche Heide, waar we aan de oostkant van het moerassige vennengebied de Kuikseindsche Heide bereiken. Hier steken we door naar het beekdal van de Kleine Beerze, dat we een stuk stroomopwaarts volgen. Langs enkele kleine bossen bereiken we Vessem. Door Vessem komen we nu opnieuw in het meanderende stroomgebied van de Kleine Beerze met archeologische vindplaatsen en in het gebied Koebosch de gereconstrueerde Kabouterberg, een verdwenen grafheuvel uit de Romeinse tijd. Het eindpunt van deze dagwandeling in Hoogeloon is dan niet ver meer.

Routebeschrijving

1 We starten op de hoek van de Torenstraat met de Hoofdstraat bij KNP40 bij de parochiekerk St. Pancratius. Vanaf de Torenstraat slaan we rechtsaf de Hoofdstraat in. Aan het einde van de Hoofdstraat op de Y-splitsing Vessemseweg en Groenstraat kiezen we links rechtuit de Groenstraat. We volgen de Groenstraat en op de kruising bij lantaarnpaal met 'Attentie Buurtpreventie' gaan we even naar links om de grafheuvels te bekijken. Terug op de Groenstraat passeren we een boerderij aan onze rechterhand. Verderop op een Y-splitsing met een bospad houden we naar links het asfalt aan en lopen door tot aan onze linkerhand het open terrein ophoudt en het bos begint. Hier nemen we bij de verwijzing naar 'Liberation Route' en het bord 'Stiltegebied' het bospad naar rechts. Op een driesprong bij een bankje gaan we naar links en komen bij een grote zwerfkei, de gedenksteen voor de Amerikaanse piloten, die hier onder de grond verborgen zijn gehouden. We volgen het bospad langs de steen en houden links aan. Langs een grondwatermeetpunt bereiken we het natuurgebied Heieinden. Aan het eind op een zandweg gaat de wandeling naar links en voert ons dwars door het heidegebied, dat gedeeltelijk geplagd is. Steeds het bospad volgend komen we op de kruising bij KNP64. We steken recht over en volgen het zandpad langs de bosrand. Na een scherpe bocht naar rechts nemen we het eerste zandpad naar links en komen op een asfaltweg (Meester van Hasseltweg).

2 Op de Meester van Hasseltweg wandelen we naar rechts over het asfalt tot we na goed een kilometer, voorbij boerderij met huisnummer 4A, naar links een zandweg inslaan. We steken vervolgens een asfaltweg (Ingenieur van Meelweg) over en volgen het pad langs een greppel. Het pad maakt een

haakse bocht naar rechts en daarna naar links. Direct daarna komen we door een klaphekje. Even verderop slaan we (bij een hek aan onze linkerhand) rechtsaf. Door nog een draaihekje komen we bij een informatiepaneel en KNP31. Daar slaan we linksaf en volgen het gravelpad tot bij een ven (Berkven) aan onze linkerhand en een picknickbank aan onze rechterhand. Het pad buigt dan naar rechts en we komen op een kruising bij KNP81. Hier gaat onze route naar rechts en dan aan het eind naar links. Dan nemen we het eerste pad naar rechts tot op de T-splitsing aan het eind. Daar naar links en onmiddellijk naar rechts wandelen we steeds rechtdoor het pad uit tot op een asfaltweg met fietspad (Kuikseindseweg). We slaan daar linksaf en even later vóór de ingang van de camping rechtsaf. We passeren een boerderij aan onze rechterhand en buigen dan bij een slagboom naar links met de omheining van de camping mee. Na nog 2 slagbomen bereiken we een vijsprong en slaan daar scherp rechtsaf. We hebben nu een weiland aan onze linkerhand. We nemen het eerste pad linksaf en houden het weiland aan onze linkerhand. Vlak voor de Kleine Beerze gaan we naar links en komen bij een stuw. Aan de overzijde is KNP1.

3 We steken de stuw in de Kleine Beerze over en vervolgen de route naar rechts stroomopwaarts in de richting van Vessem door het Molenbroek. We blijven het jaagpad op de oever van de Kleine Beerze steeds maar volgen. Op deze route komen we langs een metalen bruggetje en verderop langs een stuw. Aan beiden wandelen we voorbij! Na 3 kilometer bereiken we bij de brug een asfaltweg met vrijliggend fietspad (Heike). We slaan linksaf langs de picknickplek en lopen door naar Vessem. We negeren alle zijstraten. Heike gaat over in Wilhelminalaan en we passeren een tankstation, de

brandweerkazerne en komen langs de Jacobusmolen aan onze linkerhand. Op de T-splitsing met de Jan Smuldersstraat zijn we in het centrum van Vessem. Naar links staan we meteen aan de voormalige bierbrouwerij 'De Leeuw' en de ernaast gelegen herberg, Café Restaurant 'De Gouden Leeuw'.

4 Hier in het centrum van Vessem gaat de route bij KNP47 naar rechts door de Servatiusstraat naar de parochiekerk St. Lambertus. Bij de parkeerplaats voorbij de St. Lambertuskerk staat een informatiebord als startpunt van het wandelroutenetwerk in de regio Eersel. Hier slaan we rechtsaf en voor huisnummer 10 (Nieuwe Lievendaal) gaan we naar rechts. Bij een lantaarnpaal en een paaltje met nummer 12 gaan we achter de heg naar links. Na een witte bungalow aan onze linkerhand slaan we bij een lantaarnpaal met nummer 2 naar links een bospad in. Aan het eind na een speeltuintje op een verharde weg (Kerkberg) rechtsaf. Na huisnummer 2 linksaf over een onverhard pad. We komen uit bij een verharde weg met fietspad (Grootakker) en gaan daar rechtsaf. Snel daarna linksaf naar de brug over de Kleine Beerze aan de Hoogeloonseweg. Vóór de brug betreden we naar links door het draaihekje het beekdal van de Kleine Beerze. Het graspad voert ons langs draaiportjes

en paddepoelen en over bruggetjes dicht langs de Kleine Beerze. Het pad, dat hier Kyriepad heet loopt in zuidwaartse richting. Zo komen we aan de paddepoel met het kunstwerk 'de bemiddelaars?' van Huub de Kort uit Bladel bestaande uit twee grote hielbijlen van cortenstaal, die de vondst van tien puntgave bijlen uit de Bronstijd symboliseert. Vóór het kunstwerk steken we het bruggetje naar rechts over. Na het kunstwerk houden we rechts aan en komen naast een uitzichtplatform door een klaphek in het Koebosch. Hier voorbij slaan we af naar rechts. We volgen het houten vlonderpad langs de Kabouterberg, een gerestaureerde grafheuvel op de plaats waar een grafheuvel uit de Romeinse tijd moet zijn geweest en volgens de legende het hoofdkwartier van de Kempische kabouters van Kabouterkoning Kyrie. Verder wandelend houden we het bospad naar links aan en komen op een asfaltweg met fietspad (Hoogcasterseweg). Naar rechts gaat de route tot op de Y-splitsing met De Hoef bij het Mariakapelletje. Hier houden we links aan. We bereiken de bebouwde kom van Hoogeloon en passeren de alleenstaande kerktoren van de oude Middeleeuwse St. Pancratiuskerk. We zijn nu in de Torenstraat en nog slechts enkele honderden meters van het vertrekpunt van onze rondwandeling verwijderd. Aan het einde van de Torenstraat bij KNP40 zijn we immers gestart!

Omgevingsinformatie

Grafheuvel De Zwartenberg

Dit archeologisch rijksmonument stamt uit de Bronstijd (1900-1200 voor Chr.) en is de grootste en hoogste ringwalgrafheuvel van Nederland met een doorsnee van 41 meter. Ringwalgrafheuvels zijn vrij zeldzaam op het continent en komen meer voor in Zuid Engeland. De grafheuvel is omgeven door een gracht, een wal en nog een gracht met daarin palen. De heuvel is van opgestapelde heideplaggen en gebouwd boven een centraal graf met daarin de resten van een verbande dode. Het is een heilige plaats en een crematieplaats met meerdere boomkisten. In de helling van de heuvel zijn later nog drie personen begraven na lijkverbranding. Aan de grafheuvel zijn in latere tijden nog veranderingen aangebracht. Daarbij is de heuvel omgeven door een hoefijzervormige palenkrans met de opening richting het noordoosten, de plaats waar de zon opkomt. Zeer intrigerend is de kleine bijheuvel aan die noordoostelijke zijde, die voorzien was van een paal in het midden en een krans van kleinere palen rondom. Hierin is echter geen graf gevonden. De Westerhovense dorpschoolmeester en amateurarcheoloog Petrus Norbertus Panken (1819-1904) is de eerste, die in 1848 in de grafheuvel graaft en er een bronzen randbeitel uit de Vroege Bronstijd vindt. In 1950 is er verder onderzoek verricht.

Monument Heieind

Op 17 september 1944 vliegt aan het begin van Operation Market Garden een grote luchtvloot van Skytrain transportvliegtuigen, Waco zweefvliegtuigen en begeleidende jagers vanuit Engeland naar Nederland om de Amerikaanse 101e Luchtlandingsdivisie bij Son en Veghel te droppen. Boven dit bosrijke gebied in de omgeving van Hoogeloon worden door het Duitse luchtafweergeschut vijf Skytrain transportvliegtuigen neergeschoten. Daarbij komen bemanningsleden en parachutisten om het leven. Militairen die op tijd uit hun brandende toestel weten te springen, worden op de grond opgevangen door mensen van het ondergronds verzet. De grote zwerfkei aan de Liberation Route Brabant herinnert aan dit feit met een tekst, die luidt: 'Op 21 september 1944 werd Hoogeloon bevrijd. Het plaatselijk verzet hield hier, met gevaar voor eigen leven, in de laatste oorlogsdagen, onder de grond een aantal Amerikaanse piloten verborgen. De bevoorrading en verzorging geschieden vanuit de boerderijen op het Heieind. Hoogeloon 21 september 1999'.

Natuurgebied Landschotsche Heide

Dit beschermd natuurgebied ten oosten van Westelbeers heeft ooit deel uit gemaakt van een veel groter heidegebied. Hiervan is alleen het huidige noordelijk deel gespaard gebleven voor ontginning. Dit gebied bestaat deels uit vochtige heide (dopheide) met daarin een aantal vennen: Keienhurk, Berkven, Wit Holland Ven, Scherpven, en Kromven. De droge heide is struikheide. De runderen die er grazen, zorgen ervoor dat de heideplanten niet worden overwoekerd door gras en struikgewas. Daarnaast worden er geregeld plaggen gestoken om het karakteristieke heidelandschap te behouden. De verdroging door de lage stand van het grondwater dreigt echter natuur te doen verdwijnen. Daarom heeft Brabants Landschap nog niet zo lang geleden aan de oostkant van de Landschotsche heide de waterhuishouding verbeterd. Na het dempen van de afwateringssloot op de grens van het bos is een ondiepe, slingerende geul in het weiland ernaast gegraven. Bovendien is het aangrenzende Berkven uitgebreid en kan er weer natte en droge heide ontstaan. Er komt zo een gelijke overgang tussen het open landschap van de Landschotsche Heide en het noordoostelijk gelegen bosgebied van de Kuikseindsche Heide.

Bovenloop van de Kleine Beerze

Vanaf Vessem naar Hoogeloon meandert de Beerze weer natuurlijk door het landschap en zorgt zo voor een evenwichtiger watersysteem in het beekdal. De stuwen zijn verwijderd en is er opnieuw een gezonde vispopulatie ontstaan. De broekbossen, houtwallen en paddenpoelen zorgen daarbij voor een ecologische verbindingszone. Voor de wandelaar is er een verrassend wandelpad gecreëerd met bankjes, bruggetjes en infopanelen. Het pelgrimspad naar Santiago de Compostella verloopt op de oever, evenals de Via Monastica vanuit 's Hertogenbosch langs de abdijen van Postel, Tongerlo, Averbode, Heylissem, Florette en Leffe naar het in Noord-Frankrijk gelegen Givet. Maar dit voetpad heet ook Kyriepad, vernoemt naar Kabouterkoning Kyrie, die verderop in het Koebosch gehuisd zou hebben. Opvallend is in een paddenpoel het kunstwerk 'de bemiddelaars' van Huub de Kort. Het bestaat uit twee grote hielbijlen van cortenstaal, die de vondst van tien puntgave bijlen uit de Bronstijd zichtbaar en beleefbaar maakt. Bij de werkzaamheden tijdens het beekherstelproject zijn in 2008 door archeologen in de bedding van het archeologisch zeer gevoelige beekdal van de Kleine Beerze tien bronzen hielbijlen gevonden. Ze lagen binnen een oppervlak van ongeveer één vierkante meter. Deskundigen menen dat deze bijlen daar ooit bewust zijn neergelegd, ofwel als een geschenk voor een overledene om mee te nemen naar het hiernamaals, ofwel als een offer aan een godheid. In ieder geval zijn de bijlen nooit daadwerkelijk gebruikt. Ze dateren uit de Midden-Bronstijd ongeveer 1500 vóór Christus en zijn waarschijnlijk geïmporteerd uit Engeland of Oost-Europa.

Natuurgebied Koebosch

In dit oude loofbos worden bij archeologische opgravingen rond 1827 overblijfselen uit de Romeinse tijd gevonden. Maar pas vanaf 1980 brengen de structurele opgravingen meer duidelijkheid over de vondst van een Romeinse villa uit de 2e eeuw na Christus. Deze villa heeft toebehoord aan een

welgestelde veteraan uit het Romeinse leger, die na zijn diensttijd teruggekeerd is naar zijn geboortegrond. Hij bouwde een stenen luxe villa met mozaïekvloeren en veelkleurige wanddecoraties, compleet met vloerverwarming en badinrichting met loden pijpen en een bronzen mengkraan. In de buurt van deze villa lag ook de voor Romeinen gebruikelijke grafheuvel met een monumentale graftoren, die verwijst naar de succesvolle militaire carrière van die veteraan. Na de ondergang van het Romeinse Rijk en het verval van de Romeinse villa en grafheuvel krijgt deze plek een mythische lading. Vanaf dan neemt dit bos in een van de vele streekverhalen in de Kempen een uitgesproken plaats in. Volgens de legende was hier bij de grafheuvel de Kabouterberg, het hoofdkwartier van het Kempische kabouterfolkje van kabouterkoning Kyrie. Deze kabouters, die de mensen hielpen met allerlei klusjes in ruil voor wat lekkers, zouden hun koning Kyrie, die volgens het verhaal tijdens een jachtpartij om het leven is gekomen, hebben begraven in de grafheuvel de Kabouterberg in het Koebosch. Ze zijn daarna spoorloos verdwenen en er is nooit meer iets van hen vernomen! Maar de naam Kabouterberg voor deze Romeinse grafheuvel is blijven bestaan. In 2012 is de Kabouterberg gereconstrueerd in opdracht van Waterschap De Dommel en kent nu levende bewoners: het is een winterverblijf voor vleermuizen.

Aan de bovenloop van de Kleine Beerze, 19 km

Wandel Zoekpagina

